

Marcin Prabucki

269282

Śr/TN 17:05

Projekt nr 2

SPRZĘGŁO ZĘBATE JEDNOSTRONNE

Prowadzący dr inż. Janusz Rogula

Wrocław 2023

Parametry sprzęgła:

1. Moment nominalny	$M_n = 350 \text{ Nm}$
2. Prędkość obrotowa	$n = 1600 \text{ obr/min}$
3. Przesunięcia wału:	
♦ przesunięcie promieniowe	$\Delta r = 0,5 \text{ mm}$
♦ przesunięcie osiowe	$\Delta a = 0,5 \text{ mm}$
♦ odchylenie kątowe	$\Delta \alpha = 0,5^\circ$

Ogólne wymagania sprzęgła zębatego :

Sprzęgła zębate ogólnego przeznaczenia stosuje się do przenoszenia momentu obrotowego przy kątowych, promieniowych i osiowych przesunięciach wałów.

W zmontowanym sprzęgle tuleje uzębione powinny mieć możliwość przesuwania poosiowego oraz wychylenia kątowego we wszystkich kierunkach w przedziałach dopuszczalnych dla sprzęgieł zębatych.

Sprzęgło to będzie pracowało pomiędzy **silnikiem spalinowym 4-cylindrycznym** a **urządzeniem wiertniczym**.

Zakładamy że sprzęgło będzie działało 5 godzin na dobę.

Odpowiednio dla tych urządzeń zostaną podane później w obliczeniach, wartości współczynników przeciążenia k_1 , k_2 .

Tok obliczeń:

DANE	OBLICZENIA	WYNIKI
<p>Obliczanie mocy nominalnej P_n:</p> <p>N – moc [kW]</p> <p>$M_n = 350 \text{ Nm}$</p> <p>ω – prędkość kątowna [1/s] $n = 1600 \text{ obr/min}$</p>	$P_n = M_n \cdot \omega = M_n \cdot \frac{\pi \cdot n}{30}$	<p>$P_n = 58,6 \text{ kW}$</p>
<p>Moment obrotowy obliczeniowy:</p> <p>k_1 – zachowanie się silnika $k_1 = 0,5$ k_2 – zachowanie się maszyny $k_2 = 3,0$</p>	$M_0 = k \cdot M_n = (k_1 \cdot k_2) \cdot M_n$ $M_0 = (0,5 \cdot 3) \cdot 350 = 1,35 \cdot 350 = 525 \text{ Nm}$	<p>$M_0 = 525 \text{ Nm}$</p>
<p>Obliczenie średnicy wału:</p> <p>Wał wykonany ze stali C45</p> <p>Parametry stali:</p> <p>k_{sj} - naprężenia dopuszczalne na skręcanie</p> <p>$k_{sj} = 95 \text{ MPa}$</p>	$\tau_s = \frac{M_s}{W_s}$ $W_s = \frac{\pi \cdot d^3}{16}$ $d = \sqrt[3]{\frac{16 \cdot M_0}{\pi \cdot k_s}}$ $d = \sqrt[3]{\frac{16 \cdot 525}{\pi \cdot 95}} = 30,4 \text{ mm}$	<p>$d = 30,4 \text{ mm}$</p> <p>Przyjmujemy średnicę wału 40 mm</p>

DANE	OBLICZENIA	WYNIKI
<p>Sprawdzenie warunku:</p> $\frac{M_s}{W_s} \leq k_s$ $\frac{16 \cdot 525}{3,14 \cdot 0,032^3} \leq 95$ $81,6MPa \leq 95MPa$		$81,6MPa \leq 95MPa$ Warunek został spełniony
<p>Obliczanie wpustu:</p> <p>W projekcie zostanie zastosowany wpust pryzmatyczny, zaokrąglony, pełny typu A Wysokość i szerokość wpustu odczytana z tablic wynosi:</p> <p>B x h = 10 x 8</p> <p>Materiał E360</p> <p>Wyznaczymy długość wpustu z warunku na nacisk powierzchniowy:</p> <p>d - średnica wału l₀ - długość wpustu n – ilość wpustów n=3,5 h – wysokość wpustu pryzmatycznego h=6mm p_{dop} – nacisk dopuszczalny z- współczynnik z z=0,25 k_c=175MPa</p> <p>p_{dop} = 130 MPa</p>	$p = \frac{2F}{l_o \cdot h \cdot n} \leq p_{dop}$ $F = \frac{2M_o}{d}$ $p_{dop} = z \cdot k_c$ $l_o \geq \frac{4M_o}{d \cdot h \cdot n \cdot z \cdot k_c}$	<p>F = 32,8 kN</p> <p>l₀ = 30 mm</p> <p>Przyjmujemy długość wpustu 36mm</p>
<p>Obliczenie rzeczywistej długości wpustu:</p>	$l = l_0 + b$ $l = 36 + 10 = 46mm$	<p>l = 46mm</p>

DANE	OBLICZENIA	WYNIKI
<p>Warunek wytrzymałościowy wpustu na ścinanie:</p> <p>l_0 – czynna część wpustu b – szerokość wpustu k_{tj} – naprężenia na ścinanie $k_{tj} = 85\text{MPa}$</p>	$\tau = \frac{M_s}{r \cdot l_0 \cdot b} \leq k_{tj}$ $\tau = \frac{F}{l \cdot b} \leq k_{tj}$ $\tau = \frac{32800}{0,046 \cdot 0,01} \leq k_{tj}$ $\tau = 71,3\text{MPa}$ $\tau \leq k_{tj} = 85\text{MPa}$	$\tau = 71,3\text{MPa}$ $\tau \leq k_{tj}$ <p>Warunek został spełniony</p>
<p>Obliczenia zębów:</p> <p>Materiał z jakiego wykonany jest wieniec zębaty to 18CrMo4. Do obliczeń wartości modułu, szerokości wieńca zębatego i ilości zębów zostały założone.</p> <p>Obliczenie wysokości zęba:</p> <p>m- moduł h- wysokość zębów $m = 3$</p> <p>Obliczenie promienia i średnicy podziałowej wieńca zębatego:</p> <p>z- ilość zębów $z = 30$</p>	$h = 1,8m$ $h = 1,8 \cdot 3 = 5,4\text{mm}$ $R_g = \frac{z \cdot m}{2}$ $R_g = \frac{30 \cdot 3}{2} = 45\text{mm}$ $D_p = 2 \cdot R_g = 90\text{mm}$	$h = 5,4\text{mm}$ $R_g = 45\text{mm}$ $D_p = 90\text{mm}$

<p>Obliczenie szerokości wieńca zębatego:</p> <p>P_{dop}=40MPa Z=30 h=5,4mm d_p=90mm</p> <p>Obliczenie czynnej liczby zębów:</p> <p>k_g = 172 MPa k_c = 81 MPa E=210GPa ν=0,3</p> <p>Obliczenie maksymalnego obciążenia przyłożonego do zęba:</p> <p>k_{gj} – naprężenia na zginanie k_{gj} = 172 MPa α – kat przyporu b – szerokość wieńca zębatego</p> <p>b = 12mm α = 20°</p>	$F = \frac{2M_0}{d_p}$ $\frac{F}{n \cdot l_z \cdot z} \leq p_{dop}$ $\frac{2M_0}{d_p \cdot h \cdot b \cdot z \cdot 0,75} \leq p_{dop}$ $b \geq \frac{2M_0}{d_p \cdot h \cdot p_{dop} \cdot z \cdot 0,75}$ $b \geq 2,4mm$ <p>Dobieram szerokość wieńca zębatego b=12mm</p> $z_{cz} = \frac{1}{\pi} \frac{E}{1 - \nu^2} a \frac{b}{R_g} \frac{k_g}{k_c^2} \frac{1}{\sin^2 \alpha_0 \cos \alpha_0}$ $z_{cz} = 46,7$ $q = \frac{M_s K_1}{2\pi \cdot z_{cz} \cdot b \cdot R_g}$ $q = \frac{525 \cdot 0,5}{2 \cdot 3.14 \cdot 78 \cdot 0,012 \cdot 75} = 0,595N/mm$	<p>b=12mm</p> <p>Przyjmuję: z_{cz} = 48</p> <p>q = 0,48 N/mm</p>
---	---	---

<p>Obliczenie momentu jaki może przenieść sprzęgło:</p> <p>Obliczenie dopuszczalnych naprężeń na zginanie dla zębów hartowanych:</p> <p>R_e = 880 MPa R_m = 1080 MPa</p> <p>Obliczenie maksymalnego naprężenia przyłożonego do zębów:</p> <p>R_{z1-2}- zastępczy promień krzywizny zęba piasty i tulei</p> <p>R_{z1-2} = R_g = 75mm</p> <p>k_c = 200MPa</p> <p>Obliczenie luzu międzyzębnych</p> <p>b – szerokość wieńca zębatego Δα - odchylenie katowe Δα = 0,5°</p>	$M_0 = \frac{2\pi \cdot z_{cz} q b R_g}{K_1}$ $M_0 = \frac{2 \cdot 3.14 \cdot 78 \cdot 0,595 \cdot 0,012 \cdot 45}{0,5}$ $= 314,8Nm$ $k_{gj} = 31 \cdot \sqrt[3]{0,5 \cdot (R_m + R_e)}$ $k_{gj} = 31 \cdot \sqrt[3]{0,5 \cdot 1960} = 31 \cdot 9,93 = 308MPa$ $\sigma_{cmax} = \sqrt{\frac{q_c \cdot E}{\pi \cdot R_{z1-2} \cdot (1 - v^2)}} \leq k_c$ $\sigma_{cmax} = \sqrt{\frac{0,48 \cdot 2,1 \cdot 10^5}{3,14 \cdot 75(1 - 0,3^2)}}$ $\sigma_{cmax} \leq k_c$ $l_0 = b \cdot \sin \Delta \alpha$ $l_0 = 15 \cdot \sin 0,5^\circ = 0,13mm$	<p>M₀ = 314,8Nm</p> <p>k_{gj} = 308MPa</p> <p>σ_{cmax} =21,7MPa</p> <p>Warunek został spełniony</p> <p>l₀ = 0,13mm</p>
--	---	--

Obliczanie śrub łączące dwa kołnierze sprzęgła:

Śruby wykonane ze stali **E335**
Śruby są ciasno pasowane

Obliczenie siły działającej na śrubę:

D - Średnica rozmieszczenia śrub
D = 200mm

z - liczba śrub
z = 6

k_t = 80MPa

Obliczenie średnicy śruby z warunku na ścinanie:

$$F = \frac{2M_0}{D \cdot z}$$

$$F = \frac{2 \cdot 529}{0,2 \cdot 6} = 875N$$

$$\tau = \frac{F}{A} \leq k_t$$

$$A = \frac{\pi d_3}{4}$$

$$d_3 = \sqrt{\frac{8F}{\pi \cdot k_t}}$$

$$d_3 = \sqrt{\frac{8 \cdot 881,7}{3,14 \cdot 80}} = 5,3mm$$

$$F=881,7 \text{ N}$$

$$D_3 = 5,3mm$$

Przyjmujemy średnicę śruby

$$D_3 = 6 \text{ mm}$$

M6